

Stefania Środa-Murawska, Daniela Szymańska*

PRZEMYSŁY KULTURY W ROZWOJU MIAST WYBRANE ASPEKTY

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie wieloaspektowości pojęcia „przemysły kultury” w świetle literatury przedmiotu oraz przykładów z różnych miast świata. W artykule autorki podejmują próbę określenia, czym są przemysły kultury i podkreślają ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym współczesnych miast. Przeprowadzone badania wykazały, że przemysły kultury przyczyniają się do ożywienia społeczno-gospodarczego miast, zmieniają ich wizerunek; tworzą specyficzny *creative milieu*, generują nowe miejsca pracy oraz porządkują przestrzeń publiczną i prywatną oraz podnoszą walor środowiskowy miast.

Słowa kluczowe: przemysły kultury, miasto, rozwój społeczno-gospodarczy

Wprowadzenie

„Miasta stają się środowiskiem życia coraz większej liczby ludności świata, a także miejscem koncentracji różnorodnych form działalności człowieka. Miasta mają decydujący wpływ na przestrzenną organizację społeczeństwa, często są zwierciadłem rozwoju swoich krajów i rejonów, dźwignią i nośnikami postępu. W mieście rodzą się i stąd rozpowszechniają się nowe idee. Główne miasta nazywa się często duchowymi pracownikami ludzkości, twórczymi laboratoriami”¹.

Współczesne miasta konkurują między sobą w przyciąganiu nowych inwestycji krajowych i zagranicznych, wysoko wykwalifikowanych pracowników czy

* Stefania Środa-Murawska, doktor, Katedra Studiów Miejskich i Rozwoju Regionalnego, Wydział Nauk o Ziemi, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, e-mail: steffi@umk.pl; Daniela Szymańska, prof. dr hab., Katedra Studiów Miejskich i Rozwoju Regionalnego, Wydział Nauk o Ziemi, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, e-mail: dani@umk.pl.

¹ D. Szymańska, *Urbanizacja na świecie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 7.

kapitału oraz podejmują działania, które mają zapewnić im zwycięstwo w globalnym współzawodnictwie, opierając się również na szeroko rozumianej kulturze². W ostatnich latach odnotowuje się wzrost zainteresowania znaczeniem przemysłów kultury w rozwoju miast, a samo pojęcie „przemysły kultury” jest różnie rozumiane.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie wieloaspektowości pojęcia „przemysły kultury” w świetle literatury przedmiotu oraz przykładów z różnych miast świata. W artykule autorki podejmują próbę określenia, czym są przemysły kultury i podkreślają ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym współczesnych miast.

Przemysły kultury mają duże znaczenie w rozwoju współczesnych miast, dlatego już od lat siedemdziesiątych XX wieku odnotowuje się spore zainteresowanie tą problematyką wśród przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, w tym ekonomistów, geografów, planistów, socjologów, urbanistów itd. oraz instytucji i działaczy związanych z gospodarką miejską. Od tego momentu znacznie poszerzyła się wiedza na temat znaczenia przemysłów kultury w rozwoju miast i jej praktyczne wykorzystanie, między innymi w strategiach rozwoju wielu miast świata.

Zainteresowanie wpływem społeczno-kulturowych czynników na rozwój gospodarczy miast było i jest związane z nowymi realiami gospodarki postindustrialnej³. Uwidocznilo się to zwłaszcza w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, wówczas to wiele miast europejskich, między innymi Grenoble, Hamburg, Kolonia, Glasgow, Birmingham, Barcelona, Bolonia, wykorzystalo przemysły kultury jako narzędzie do rewitalizacji terenów poprzemysłowych, tworzenia nowego wizerunku miasta, do przyciągnięcia kapitału i wysoko wykwalifikowanych pracowników⁴. Z pewnym opóźnieniem również w krajach postsocjalistycznych, w których nastąpił upadek wielu dużych fabryk, coraz więcej miast upatruje w przemysłach kultury szans na rozwój społeczno-gospodarczy i kreowanie nowego ładu przestrzenno-funkcjonalnego⁵.

² D. Szymańska, *Geografia osadnictwa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.

³ S. Środa-Murawska, D. Szymańska, *The concentration of the creative sector firms as a potential basis for the formation of creative clusters in Poland*, „Bulletin of Geography. Socio-economic Series” no. 20, Nicolaus Copernicus University Press, Toruń 2013, s. 85–93, DOI:10.2478/bog-2013-0013.

⁴ F. Bianchini, *Remaking European cities: the role of cultural policies*, w: *Cultural policy and urban regeneration. The West European experience*, red. F. Bianchini, M. Parkinson, Manchester University Press, Manchester 1993, s. 15.

⁵ S. Środa-Murawska, *Usługi kulturalne w małych miastach*, „Wiadomości Statystyczne” nr 11, GUS, Warszawa 2013.

